

9. 11. 2001

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nezdanitelná část základu daně podle zákona o dani z příjmů

Zákon o dani z příjmů ve své části věnované problematice daní z příjmů fyzických osob upravuje i tzv. nezdanitelnou část základu daně. Zjednodušeně lze říci, že nezdanitelnou část základu daně tvoří částky, které se od základu daně odčítají, tedy částky, o které se základ daně snižuje pro účely zdanění.

Zákon o dani z příjmů ve své části věnované problematice daní z příjmů fyzických osob upravuje i tzv. nezdanitelnou část základu daně. Zjednodušeně lze říci, že nezdanitelnou část základu daně tvoří částky, které se od základu daně odčítají, tedy částky, o které se základ daně snižuje pro účely zdanění. Jde o částky fiktivní, jež mají sociální charakter. Lidé tyto částky podle jejich hlavní charakteristiky často označují za částky odčitatelné, což je zavádějící, vzhledem k tomu, že může dojít k záměně s položkami odčitatelnými od základu daně, které zákon o daních z příjmů upravuje v § 34.

Úprava nezdanitelných částek je provedena v § 15 zákona o daních z příjmů. Těchto nezdanitelných částek, o které se snižuje základ daně, je několik a vždy je třeba každou z nich hodnotit samostatně.

Základní nezdanitelná částka je 38.040 Kč ročně na poplatníka, o kterou se základ daně snižuje. Na tuto nezdanitelnou částku respektive na její odečet od základu daně má nárok každá fyzická osoba. Nárok na tuto částku není vázán na žádné další podmínky. Existuje pouze jedna výjimka, a to u poplatníka, u něhož starobní důchod z důchodového pojištění podle zákona o důchodovém pojištění nebo ze zahraničního povinného pojištění stejného druhu činí více než 38.040 Kč ročně. V tomto případě nelze nezdanitelnou částku 38.040 Kč uplatnit. Jestliže starobní důchod nepřevyšuje 38.040 Kč ročně, přízná se nezdanitelná částka 38.040 Kč jen ve výši snížené o vyplacené částky starobního důchodu (nezdanitelná částka tak činí 38.040 Kč mínus důchod). Výjimka ohledně nezdanitelné částky 38.040 Kč se vůbec neuplatňuje u těch poplatníků, kteří na počátku zdaňovacího období nejsou poživateli starobního důchodu a tento starobní důchod jim nebyl přiznán ani zpětně k počátku zdaňovacího období.

Další nezdanitelnou částkou je například částka týkající se vyživovaných dětí. Základ daně se snižuje o částku 23.520 Kč ročně na vyživované dítě žijící v domácnosti s poplatníkem (přičemž přechodný pobyt dítěte mimo domácnost nemá vliv na uplatnění snížení). Jde-li o dítě, které je držitelem průkazu mimořádných výhod III. stupně (zvláště těžké postižení s potřebou průvodce) - průkaz ZTP/P (dále jen "ZTP/P"), zvyšuje se tato částka na dvojnásobek.

Je možné též uplatnit nezdanitelnou částku na vyživovanou manželku či manžela. V tomto případě se základ daně snižuje o částku 21.720 Kč ročně na manželku či manžela žijícího s poplatníkem v domácnosti, pokud tento nemá vlastní příjmy přesahující za zdaňovací období 38.040 Kč. Pokud je manželka či manžel držitelkou průkazu ZTP/P, zvyšuje se částka 21.720 Kč na dvojnásobek. Další nezdanitelné částky upravuje podrobně zákon o daních z příjmů.

Tyto částky tedy jejich uplatnění je nutné doložit příslušnými doklady, které vyžaduje při své kontrole finanční úřad. Tyto doklady se různí podle druhu nezdanitelné částky a jejich bližší specifikaci lze

nalézt v zákoně o daních z příjmů konkrétně v ustanovení § 38l.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Evropská unie mění pravidla plateb: více odpovědnosti, intenzivnější zpracování dat, více kontrol](#)
- [Sdílení elektřiny v obecních projektech, změny po 1.8.2026 a zapojení bateriových úložišť](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc květen 2026](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Institut zajišťovacího příkazu v daňovém řízení: podmínky vydání a obrana v odvolacím řízení](#)
- [Postavení finančního arbitra v kontextu nařízení Brusel I bis - Funkční pojetí „soudu“, osvědčení podle čl. 53 a možnost výkonu nálezů v jiných členských státech EU](#)
- [Daňová ztráta a její vliv na lhůtu pro stanovení daně](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc duben 2026](#)
- [Zaměstnanecké benefity dle ustanovení § 6 odst. 9 písm. d\) zákona o daních z příjmů v roce 2026](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)